

בֵּית הַמִּשְׁפָּט הַמְּחוֹךְ בֵּירֶשֶׁלִים שְׁבַתּוֹ כְּבִית-מִשְׁפָּט לְעָרָעוֹרִים אֲזָרְחִים
בְּפִנֵּי כְּבִי הַנְּשִׁיא מְשָׁה סּוּבֵל, כְּבִי הַשׁוֹפְטָן דָּנִיאֵל טְפְּרֶבֶרג, כְּבִי הַשׁוֹפְטָת מְרִים אַילְנִי

20 אפריל 2024

עמ"ש 33248-01-24

1

2

החלטה

3

פסק הדין יישלח לב"כ הצדדים.

4

5

6

7

8

9

ניתנה והודיע היום כ"ג אדר ב' תשפ"ד, 02/04/2024 במעמד הצדדים.

10

מרים אילני, שופטת
Daniyal Tepherberg, שופט עמידה
משה סובל, נשיא

11

12

פסק דין

13

14

15

ערעור על פסק דין של בית המשפט לענייני משפטה בירושלים (כב' סגנית הנשיא, השופטת א' שמאי-
כתב) מיום 28.9.23, שבו נדחתה תביעת המערערת נגד אחיה-המשיב לפירוש צוואת אביהם המנוח
מיום 22.1.20 באופן שיקנה למעעררת זכאות לקבל מהמשיב שלוש מהיעזובן או משווי העיזובן של
האב.

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

בֵּית הַמִּשְׁפָּט המְחוּם בֵּירֶשֶׁלִים בְּשַׁבְּתוֹ כְּבִית-מִשְׁפָּט לְעָרָוּרִים אֲזָרְחִים
בְּפָנֵי כְּבִי הַנְּשִׁיאָה מְשָׁה סּוּבָּל, כְּבִי הַשּׁוֹפְט-עֲמִית דָּנִיאֵל טְפְּרָבָּג, כְּבִי הַשּׁוֹפְטָת מְרִים אַילְנִי

02 אפריל 2024

עמ"ש 33248-01-24

לאחר שסקלנו את טענות הצדדים בכתב העורר ובתשובה לעורר, וכן את טענותיהם שהועלו בעל פה בדיון בפנינו היום, הגיעו למסקנה כי אין מקום לדוחית הממצאים העובדיים שנקבעו בפסק הדין של בית משפט קמא; כי ממצאים אלו תומכים במסקנה המשפטית שאליה הגיע בית המשפט בפסק הדין; וכי אין בפסק הדין טעות שבוחוק.

אשר על כן, החלנו לדוחות את העורר בתוקף סמכותנו לפי תקנה 148(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018.

מטעמי בית משפט קמא, גם אנו לא נחייב את המערערת בהוצאות המשיב.

המזכירות תשלח העתק פסק הדין לביק הצדדים ותשיב למערערת באמצעות ב"כ את העירבות שהפקידה.

ניתן היום, כ"ג אדר ב' תשפ"ד, 02/04/2024, בהעדן הצדדים.

מרים אילני, שופטת

דניאל טפרברג, שופט עמית

משה סובל, נשיא

16

חוקלד על ידי אביתל דוד זאהה

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 פלונית נ' פלוני

1

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיה אורלי שמא-כתב

תובעים
1. פלונית
ע"י ב"כ עוזי יואל פדלי

נגד

נתבעים
1. פלוני
ע"י ב"כ עוזי משה פרדס

פסק דין

2

3

4 לפנוי תביעה שהגיעה התובעת למתן פסק דין הצהרתי לפיו, זכאות היא לקבל מהנתבע שלישי
5 מעיזבונו או משווי עיזבונו של המנוח, אלמוני ז"ל [להלן: המנוח].
6

7

רקע והשתלשות העניינים:

8

9

10 1. התובעת והנתבע הם אחים – ילדיו של המנוח. לצדדים אחות נספפת, הגברת י', שאינה חלק
מההליך דין ובחורה שלא להចטרף אליו.

11

12

.23.02.2021.

13

14

15 3. טרם פטירתו ערך המנוח צוואה בפני רשות שנחתמה ואושרה בפני בית הדין הרבני בירושלים
ביום 22.01.2020.

16

17

18 4. בשל המחלוקת הפרשנית שנתגלעה בין הצדדים בנוגע לצוואה [כפי שיפורט], וחשיבותם
להכרעת המחלוקת לפניי – יובאו להלן הטעיפים הרלוונטיים מתוך הצוואה כלשונם:

19

20

....

21

.ב.

22

23

24

25

26

כל מה שאני נותן לזכה עפ"י שטר זה, הנני נותן במתנה גמורה ושלמה,
מהיום ולשעה אחת קודם פטירתו, על מנת שלא אהזור بي עד אז אלא
ע"י צוואה או שטר ביטול צוואה כשרים וחותמים על ידי ועל ידי שני
עדים, או באופן חוקי אחר. ובתנאי כתנאי בני ג' ובני ר': אם לא אהזור
בי כנ"ל, יחול הকניין מהיום ולשעה אחת קודם פטירתו; ואם אהזור بي

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 פלוני נ' פלוני

1 כנ"ל, לא יחול הKENNIIN לגבי כל דבר אשר אחזור BI. ובכל מקום שבו הKENNIIN
2 מזכיר בשטר צוואה זה זכיה וממנה לזכים, הרי הוא לפי התנאי הזה.

3 ג.
4 הKENNIIN נותן כל רמוש הרשות בספרי האחזקה (טאבו) עלשמי, כולל או
5 חלקו,
6 החנות ברח' XXX.
7 ואת הבית ברח' XXX
8 ואת הקIOSק ברח' XXX.
9 וכן את חשבונות הבנק שברשותי בנק XXX ברח' XXXNNF XXX מ.ח.

10 XXX
11 וכן חשבון בנק XXX רח' XXX סניף XXX מ.ח. XXX.
12 וכן חשבון בנק XXX רח' XXX סניף XXX מ.ח. XXX.
13 וכן כל כסף מזומנים השיך לי בבנק ובכל מקום אחר.
14 וכן את כל מטלטי ונכסים דיניים שלי, וכל רכוש אחר כגון כספים כמו כן
15 כספים במזומנים, השקעות במניות, אגרות-חוב, חסכנות לזמן ארוך,
16 מלאות ממשתתים וכדומה הרשותים עלשמי, כולל או חלקו – לבני פלוני
17 וש'.... במתנה גמורה ולא כאפוטרופוס.

18 ד.
19 כל הכתוב לעיל עשייתי וערבתי מרצוני הטוב והגמר, ובדעתם צוללה
20 ומיושבת צוואת בריא הקיימת לעולם, שתחול שעה אחת קודם
21 פטירתי, כל זמן שלא עורך צוואת אחרת מקוימת כדין תורה, או לבטל
22 צוואת זו בפני עדים בחוק. והKENNIIN לכל השיך בכתיבת ומסירה וKENNIIN
23 גמור ושלם אגב קרקע – כל דבר בKENNIIN באופן היותר מעיל עפ"י דיני
24 תורתנו הקדושה ותקנות חז"ל ועפ"י חוק המדינה. ועל רכוש שאין
25 KENNIIN נטפס בו – כמו מלואה על מה שאינו עתה בעין, או רכוש שלא בא
26 לעולם עדין וכי"ב – הKENNIIN מודה בהודאה גמורה וחלוצה, שכגד זה כפי
27 הסכם שיעלה שעה אחת קודם פטירתי אני מתחייב לזכים הנ"ל
28 מעטה, הן בנדר והן בתורת שעבד, באופן שאני מחייב כבר עתה לשלם
29 כל סכום...
30

31 ה.
32 מבקש אני מבני פלוני ת.ז....
33 שמרצונו הטוב יתנו:
34 לבנותי פלונית ווי' שווה בשווה בנכדים.
35
36

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ"ש-21-06 פלונית נ' פלוני

וכן לי' באופן אישי ממכירת הבית בבר אילן 30 ים סך 50000 שח
(חמשים אלף שח)
ואם יוצא אחד מבני המשפחה או באי כוחו שטר או שק' שאני או אני
ובני פלוני חתומים עליו יקוזז מחלקו הניתן לו בנכסים.
וכן אבקש מבני פלוני משאלת לחתן לנכדי צ.ט סך של 1000 שח (אלף שח)
למשך חמיש שנים.

אני מציע את החנות ברוח יחזקאל לא למוכר אלא להשכיר ולהЛОוק.
ובשאר הנכסים תעשה כרצונך ובהתיעצות עם xxx.

1

四

אני מברך את ילדי ומשפחותיהם, שיזכו לחיים טובים וארכוכים, מתווך בראיות טובה ונחת מצאצאים. בקשתי האחרונה היא, שישראל שלום אמת בינויהם כל ימי חייהם...”

[ראו: עותק הצעואה שצורף בנספח א' לכתב התביעה המתווך. ההדגשה במקור. שכ"א].

5. כאמור, הצעואה אישרה בפניהם בבית הדין הרבני, ביום 22.01.2020, לאחר שהמנוח מסר בפניהם בית הדין כדלקמן: "... אני נוטן הכל במתנה לבן, ומקש שהוא יחלק את כל הנכסים שווה בשווה עם שתי האחיות, אני סומך עליו, ערבתי את הצעואה בעזרת תלמיד חכם, עברתי על הצעואה שכתבתה במוות שהיא וכל פרטיה מובנים לי, אני אלמן..." [פרוטוקול בית הדין הרבני מיום 22.01.2020 צורף כנספח ב' לכתב התביעה המתויקן].

6. לאחר פטירת המנוח ניתנן צו לקיום הצעואה בהחלטת בית הדין הרבני מיום 08.04.2021 [ראו: נספח 5 לכתב ההגנה].

7. למען שלמות התמונה יצוין, כי קודם ל贛ואה הנדונה ערך המנוח, ביום 22.06.2009,贛ואה קודמת [שבוטלה למעשה贛ואה הנדונה].贛ואה הקודמת אושרה בפני נוטריוון ובה ציוה המנוח כי כל עיזבונו יחולק לשולשת ילדיו בחלקיים שווים

8. יוער כי כל ניסיונות בית המשפט להביא את הצדדים להבנות – ولو לאור בקשו האחונה של המנוח עצמו בצוואה, לפיה, מבקש הוא שישראל שולם אמת בין ידיו כל ימי חייהם – עלו בתווחו, ואין לבייט המשפט אלא להצעיר על כד.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 נ' פלוני

טענות הצדדים בתמצית:

התובעת

9. לטענת התובעת, בהתאם לחוק, יש לפרש את הכוונה בהתאם לאומד דעתו ורצוינו של המזווה. בענייננו, טענת התובעת כי כדי להבין מה היה רצונו של המנוח, יש לבדוק את מכלול הנסיבות החיצונית לנוסח הכוונה.

10. לשיטת התובעת, מצואות המנוח עליה כי רצונו של המנוח היה כי בנותיו יקבלו את חלקן באופן שווה בשווה, בכל הנכסים, כמו הנتابע.

11. לדברי התובעת, המנוח רשם כי הוא מוריש את עיזובנו לנتابע, אך מאידך קבע בצוואתו הוראות נוספות מיוחדות, ובין היתר, כי מבקש הוא מהנתבע לחלק את העיזובן בין שלושת ילדיו באופן שווה.

12. לגרסת התובעת, המנוח היה אדם חרדי שביקש לחלק את עיזובנו בין שלושת ילדיו באופן שווה, אך מאידך ביקש לעמוד באופן פורמלי בלבד בענייני ההלכה. לטענת התובעת, המנוח ביקש לחמק מסתירה בין רצונותיו לבין ההלכה ובניסוח זה למעשה עשה "דרך עוקפת".

13. לשיטת התובעת, תמייח להתחזקתו הרוחנית ורצוינו של המנוח בצוואה התואמת את ההלכה, היא הכוונה הקודמת שנערכה בפני נוטריוין בעוד הכוונה הנדרונה נערכה לאחר מספר שנים של התחזקות דתית ונערכה בעוזרת תלמיד חכם, כפי שהצהיר המנוח, ואושרה עי"י בית הדין הרבני.

14. לטענת התובעת, המנוח הדגיש בפני בית הדין הרבני כי ערך את הכוונה באמצעות תלמיד חכם והוסיף כי סומך על הנتابע מבלי שאמר מילה על "רצונו הטוב" אלא "אני מבקש". לדברי התובעת, מיד בסמוך לבקשתו מצין המנוח כי סומך על הנتابע, וברור כי המנוח כתוב את תחשותו ורצוינו לפיו הוא הוריש עיזובנו לנتابע וסומך עליו כי יחלק את העיזובן בין שלושת האחים באופן שווה כפי שבקש.

15. לדברי התובעת, סעיף ה. לצוואה הוא סעיף אחד שכותרתו "מבקש אני מבני פלוני..." והכולל 4 דרישות. לגרסת התובעת, הנتابע מנסה ליצור חלוקה מלאכותית בצוואה, וזאת על מנת להסדיר את הסטיירות הנובעת מפרשנותו לצוואה.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 נ' פלוני

14. לטענת התביעה, מאופן ניסוח תחביר הצוואה, נהיר כי המנוח, שהיה אדם מבוגר בן העדה
2 הפרטית, לא סגנון את הכתוב בצוואה באופן עברי תחבירי, כי אם כתוב את כל אשר יצא מפיו
3 ללא סגנון נכון, תוך שטבך הוא להשתמש בלשון נקיה ומכובדת, לשון בקשה, גם אם זו
4 הוראה, וזאת בשל אופיו הנעים.

5
6 עוד לדברי התביעה, ברור כי כל הורה שטבך בצוואתו, כוונתו כי רצונו יכבד, לשון בקשה היא
7 לשון רכה ונקיה לדרישת החלטית.

8
9 15. לגרסת התביעה, המנוח הבהיר בחיו בפני מינימום שני עדים, וביניהם אחיו, כי הוא אינו
10 מתכוון לקפח אף אחד מהילדים.

11
12 16. טוענת התביעה, כי עצם העובדה שהמנוח ביקש לחלק שווה בשווה, מעידה כי המנוח לא רק
13 קבוע שתהיה חילקה אלא גם את יחס החלוקה, ולא השאיר זאת לשיקול דעת. לדברי התביעה,
14 ככל שמדובר היה בשיקול דעת, לא היה נוקט המנוח ביחס החלוקה, אלא היה אומר, תיתן כמה
15 שאתך רוצה.
16

17
18 17. עוד טוענת התביעה, בمعنى לטענה כי המנוח השאיר את החלקה לשיקול דעת הנتابע, כי
19 המנוח לא היה צריך לכתוב זאת בצוואה, שכן אף לא אמרתו, הנتابע חופשי לעשות כן.
20

21
22 18. לשיטת התביעה, אילו המנוח היה רוצה לנשלח, הרי שלא היה מזכיר אותה בצוואה כלל ולא
23 ביקש מהנتابע לחלק את כל נכסיו העיזובן. לגרסת התביעה, הטענה כי יחסיה עם המנוח לא היו
24 תקינים, אינה נכונה. כמו כן, לדברי התביעה, מדובר ביצוע המנוח גזירה שווה עם האחות
25 הנוספת. לעומת זאת, טענה הנتابע לפיה המנוח בחר שלא להותיר בה תחושה קשה, היא
26 טענה הזיהה, שכן מה הועל לו נוסח זה, במקרה ליצור כביכול תחושה קשה רק אצל אחת
27 הבנות, יצר תחושה קשה אצל שתיהן. וגם אם כך, לדברי התביעה, מדובר בחר לרשום העיזובן
28 לטובת הנتابע דוקא ולא לטובת האחות הנוספת.
29

הנתבע

30
31 19. מנגד, טוען הנتابע כי אומד דעתו של המנוח משתמע מפורשות מתוכה של הצוואה וכי מלשון
32 הצוואה, עולה בבירור כי המנוח ציווה מפורשות את כל רכשו לבנו. לדברי הנتابע, ציווי זה
33 נאמר בלשון מפורשת שאינה משתמשת לשני פנים ולא נדרש כל פרשנות, כאשר המנוח הותיר
34 לנتابע, לפי שיקול דעתו, האם ליתן לאחיותו דבר מה מהירושה, לפי רצונו הטוב בלבד.
35
36

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 פלונית נ' פלוני

לשיטת הנتابע, המנוח ביקש לחלק צוואתו לשני חלקים: החלק הראשון, הקבוע בסעיפים א-ד
לצוואה, מהוות את המצווי של המנוח, שם קבע כי מוריש את כל עיזובנו לנتابע "במתנה גמורה
ולא כאפוטרופוס"; מנגד, בחלק השני, החל מסעיף ה. ואילך, נקט המנוח בלשון של "בקשה"
ו"הצעה", כאשר הוא מסמיך את הנتابע לקבוע, עפ"י שיקול דעתו, האם ליתן דבר מה מהיעזובן
לאחיוותיו, כשהמנוח בחר להציג כי הנتابע יעשה כן "מרצונו הטוב", האotto לא. מונח זה,
לדברי הנتابע, מරוקן מתוכן את טענת התובעת, שאחרת, היה המנוח מורה לו לחלק את העיזובן
ולא מקנה לו שיקול דעת.

בניגוד לטענת התובעת, טוען הנتابע כי החלק השני המהוות את בקשות המנוח אינו קבוע
כמקרה אחד אלא כל בקשה עומדת בפני עצמה.

לפיכך, לשיטת הנتابע, אין כל מקום לבדוק לפניו לפרשניות חיצונית לצוואה, כשםהצוואה
עליה במפורש אומד דעתו של המנוח, שאינו משתמש שני פנים, כי הוא מוריש הכל לבנו,
הATABע.

למעלה מן הצורך, טוען הנتابע, כי גם הנסיבות החיצונית מוכיחות את מה שעולה מהתווך
הצוואה.

לדברי הנتابע, גם בדיוון שהתקיים בפני בית הדין הרבני ביום 22.01.2020 הדגיש המנוח
מפורשת בראשית דבריו כי "אני נותן הכל במתנה גמורה לבן ומקש שהוא יחלק את את כל
הנכסים שווה עם שתי האחים", כאשר גם אז נקט המנוח בלשון של בקשה ולא ציווי,
אמירה המחזקת את ציוויו של המנוח כי מוריש הכל לנتابע, ואף סיכם את דבריו באומרו:
"עברית על הצוואה שכתבתי כמוות שהיא וכל פרטיה מובנים לי". לעומת זאת, לדברי הנتابע, המנוח
ביקש להוריש את כל עיזובנו לנتابע בלבד.

לשיטת הנتابע, הדברים מקבלים משנה תוקף מקיומה של הצוואה הקודמת של המנוח מיום
22.06.2009, שאושרה עיי נוטרין, בה ציווה את כל עיזובנו ל-3 ילדיו בשווה, שבטלה עם עיריכת
הצוואה الأخيرة נושא ההליך. לעומת זאת, לדברי הנتابע, המנוח היה מודע היטב לאפשרות לציין
את 3 ילדיו כירושים בחלוקת שווים. לטענת הנتابע, אם המנוח לא היה רוצה לשנות את אופן
חלוקת השוויוני בין 3 ילדיו, הרי שלא היה כותב צוואה חדשה המבטלת את צוואתו הקודמת,
אלא שהוא בחר באופן מושכל לבטל את הצוואה הקודמת באמצעות צוואתו נושא ההליך דן.

זאת, לאחרת הנتابע, הון לאור יחסיו העגומים עם התובעת בשנים האחרונות לחייו והן לאור
גניבות כספי המנוח שבוצעו עיי שניים מילדי התובעת. לשיטת התובע, המנוח בחר שלא להותיר
תחושה קשה אצל התובעת ובשל כך בחר להעמיד את האחות הנוסף באותה מעמד לצדה, בעוד
מוותר לשיקול דעת הבלתי של הנتابע, האם ליתן דבר מה נוסף למי מאחיוותיו.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 פלונית נ' פלוני

1 22. עוד לטענת הנتابע, בית הדין הרבני, בהחלטתו מיום 07.04.2021, מיום 08.04.2021 ומיום
2 03.05.2021, הבהיר כי אין מקום להטngerdotot התובעת לקיים הצוואה, באשר המנוח ציווה את כל
3 עיזבונו לנtabע וכי אין בצוואה הוראה מחייבת המורה לנtabע להעביר חלק כלשהו לאחיותו
4 והכל תלוי ברצוינו הטוב של הנtabע.

6 23. לשיטת הנtabע, לפי ההלכה אדם לא יכול לכתוב צוואה אלא רשאי לעקוף את האיסור בקביעה
7 שהוא נתן מתנה בחים כפי שעולה מהחלק הראשון של הצוואה, ובמצב דברים זה, אין כל
8 בעיה להוריש גם לבנות לצד הנtabע.

11 24. לגרסת הנtabע, המנוח לא התחזק בשנים האחרונות אלא היה אדם חזרי, כל ימיו הונגן תחת
12 ההלכה והוא לא התייחס לדת בדבר פורמלי בלבד. אך עם זאת, היה איש עסקים שנון, נבון,
13 הפتوח לענייני העולם. לדברי הנtabע, המנוחאמין היה אדם מבוגר בן העדה הפרסית, אך היה
14 ליד הארץ, למד במוסדות חינוך בארץ, היה אדם פיקח, שנון ורהור וחי את החיים בצורה
15 צעירה ודינאמית, בנגד לטענת התובעת שמציגה את המנוח כעלת חדש שאינו מבין את השפה
16 והתחביר.

19 25. לפיכך, לגרסת הנtabע, בהתקשרות אחר אומר דעתו של המנוח, הרי שהן מלשון הצוואה לגופה,
20 ולמעלה מן הצורך, מהנסיבות החיצונית, עולה כי רצונו האמתי של המנוח היה להוריש את כל
21 רכשו לבנו הנtabע, ولو בלבד.

דין והכרעה:

26 26. המחלוקת בין הצדדים נסובה על פרשנותה של הצוואה ועל המשמעות המעשית של הוראות
27 צוואת המנוח: בעוד לשיטת התובעת, המנוח ציווה על הנtabע לחלק את כל העיזבון בחלוקת
28 שוים בין כל ידיו של המנוח ולפיכך חלה על הנtabע חובה מכוח הצוואה להעביר לה שליש
29 מעיזבון המנוח, הרי שלגרסת הנtabע- נתן לו המנוח את כל רכשו והותיר זאת לרצונו הטוב
30 בלבד, ללא שהוא מחויב לעשות כן.

32

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 נ' פלוני

מסגרות נורמטיביות

פרשנות צוואה

27. סעיף 54(א) לחוק הירושה, תשכ"ה-1965 [להלן: **חוק הירושה**] מורה כי: "**מפרשים צוואה לפי אומד דעתו של המצווה כפי שהיא משתמשת מתוך הצוואה, ובמידה שאיןה משתמשת מתוך – כפי שהיא משתמשת מתוך הנسبות.**".

28. על קצה המזלג אפרט כי עיקרונו העל העומד בפני בית המשפט בבאו לפרש צוואה הוא כיבוד רצון המת [ראו, בין היתר, רע"א 8047/03 **הייעץ המשפטי לממשלה נ' מתילדה דיזון** (פורסם בנובו, 1212/91 קון לב"י נ' בינשטוק (פורסם בנובו, 16.06.2004); רע"א 239/89 **שרש נ' גילי** (פורסם בנובו, 16.03.1992) (להלן: **ענין שרש**); רע"א 7631/12 **אמסטר נ' קון קיימת לישראל** (פורסם בנובו, 12.08.2015) (להלן: **ענין אMASTER**)].

29. בהתאם ללשון החוק, לאורך השנים נהגו בתים המשפט לפרש צוואות באמצעות פרשנות דו-שלביות;

30. בשלב הראשון – על בית המשפט לבדוק אם ניתן לאתר את אומד דעתו של המצווה מתוך הצוואה. מדובר בבדיקה פרשנית פנימית, ונקבע בפסקה כי במסגרת זו, אין היא מוגבלת אך למובן המוצמצם של הסקת הכוונה מושון הצוואה אלא יש לבחון גם את בדיקת השתלבותם של ביטויים מילוליים שונים בצוואה, ככל שהוא משתמשים לשתי פנים או סותרים זה את זה, במרקם הכללי של הוראות הצוואה. עוד נקבע כי הבדיקה הפרשנית הפנימית עשויה להיעזר גם בשקליתן ההגיונית של נסיבות העולות ונולדות מתוך הצוואה, אך כאמור, ברובה ובעיקרה מבוססת בדינה זו על הבנת לשונו של המצווה ועל הסקת כוונתו מתוך דבריו [ראו: רע"א 239/89 **שרש נ' גילי** (פורסם בנובו, 16.03.1992) (להלן: **ענין שרש**); רע"א 7631/12 **אמסטר נ' קון קיימת לישראל** (פורסם בנובו, 12.08.2015) (להלן: **ענין אMASTER**)].

31. רק אם בית המשפט מגיע למסקנה כי הדבר אינו אפשרי, יפנה אל השלב השני, בו יבחן את הנسبות החיצונית.

32. ההנחה העומדת בסיס גישה זו היא כי דברי המצווה מבטאים את כוונתו לאשרה ולאם הלשון בה בחר המצווה היא ברורה ופешטה, הרי שיש ליתן לה תוקף פשוטה. רק אם דברי המצווה אינם ברורים, למשל, כשלשון הצוואה משתמשת לשני פנים או כSeparator מילולי של הוראה אחת בצוואה אינו מתישב עם הוראות אחרות בה – יש מקום לעבור לשלב השני בו נבחנות הנسبות החיצונית [ראו, בין היתר, **ענין שרש ; ענין אMASTER**].

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 פלונית נ' פלוני

1 היטיב לסקם זאת כבוד השופט מצא ב-ענין שרש: "... אומד דעתו של המצווה כפי שהיא
2 משתמעת מtower הצוואה", נתרפרש בפסקה על דרך הרחבה: "tower הצוואה", לא רק
3 במשמעות המוצמצמת של הסקת הכוונה לשונו של הצוואה (או, מוטב לומר, ממולתו של
4 המצוואה), אלא גם במובן בדיקת השתלבותם במירקם הכללי של הוראות הצוואה – של
5 ביטויים מילוליים, בין בשל היותם סתומים ובין בשל היוטם סותרים זה את זה...
6

7 אכן, הבחינה הפרשנית "הפנימית" עשויה להיעזר גם בשיקלון ההגיונית של נסיבות, העולות
8 ונולדות מtower הצוואה (ראה, לדוגמה: ע"א 3825/90 [5]). אך, ברובה ובעיקרה מבוססת בחינה
9 זו על הבנת לשונו של המצוואה ועל הסקת כוונתו מtower דבריו. בסודה של הבחינה הפרשנית
10 "הפנימית" ניצבת ההנחה הלאורית, שדברי המצוואה מבטאים את כוונתו לאשורה. מהלכה
11 הראשון של הבחינה הפרשנית מיועד אך לאש, או להפריך, הנחת יסוד זו. מקום שהלשון
12 ברורה ואייננה לוקה באין-בהירות או דו-משמעות, קל לאש הנחת זו: צוואה שלשונה אייננה
13 מעוררת כל קושי, ראוי להתפרש "tower", על-פי משמעותו הפשטת של מלות המצוואה
14 (ראה, למשל: ע"א 211/83 [6]).
15

16 רק אם הופרבה ההנחה הלאורית, שדברי המצוואה בפשטם מבטאים את כוונתו לאשורה,
17 פונים למהלכה השני, והמשלים, של הבחינה הפרשנית, שמטרוו לקבוע, מה הייתה כוונת
18 המצוואה. אכן, אם לשון הצוואה אייננה ברורה או חד-משמעות, או שפירושה המילולי של
19 הוראה בה איינו מתיאש עם כוונת המצוואה, כפי שהיא נלמדת ומסתברת מכל הוראות
20 הצוואה, יש להעדיף את הפירוש המגשים את כוונת המצוואה (ע"א 765/87 [7], בעמ' 86). הוא
21 הדיון בפירוש דו-משמעותו המתחייב מן התקשר הניסוחי הכללי או
22 מהגיוון הניסובות המשתקפות מן הצוואה, ולוא גם הפירוש הניתן שונה מפירושו של אותו
23 ביטוי לשוני בצוואה אחרת (ראה: ע"א 3825/90 [5] הנ"ל).
24

25 אך ראוי להדגיש: הנחת היסוד היא, שההוראה בצוואה, ובביטוי מילולי המופיע בה, ראוי להט
26 שיתפרקו לפי מובנים הלשוני הרגילים. רק מקום שמן הקשר הניסוחי, שבו משמש הביטוי
27 בצוואה, או מן הדרך, בה משתלבת הוראת הצוואה במירקם הכללי של הוראות הצוואה
28 ונסיבות ערכיתה הנלמדו מtower, אכן מתחייב, שהביטוי או ההוראה טעונית פירוש שוניה,
29 ניתנו לט stoutות מן הפירוש המבוסס על משמעותו הפשטת והרגילה של מלות המצוואה. יש לנוהג
30 בכך זהירות, לבל תפוחה הצוואה לפי הגיונו וטעמו של הפרשן במקום לפי אומד דעתו של
31 המצוואה" [שם, עמוד 867 לפסק הדין].
32

33 30. בפסק דין ע"א 1900/96 **טלמצ'יו נ' האפוטרופוס הכללי** (פורסם בנובו, 12.05.1999) (להלן: ענין
34 **טלמצ'יו**) הציג כבוד השופט ברק גישה שונה לפרשנות צוואה. עפ"י שיטתו, יש לעבור מגישת
35 הפרשנות הדו-שלבית [שהה כאמור, מפורשת הצוואה "tower", על יסוד לשונה ורק במידת ולא
36 ניתן לאמוד את דעת המצוואה מtower פונמים לנסיבות החיצוניות] – לגישת הפרשנות חד-שלבית,

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 39417-06-21 פלונית נ' פלוני

לפיה הלשון והנסיבות אינן קודמות זו לזו, ושבה בית המשפט רשאי ללמידה על אומד דעתו של המצווה מכל מקור אמיתי. כבוד השופט ברק הבהיר בין שני סוגים פרשנות; פרשנות במובן הצר הנשלטת ע"י סעיף 54 לחוק הירושה ונתלית בלשון הצוואה כעוגן הכרחי, ובגבולו הוא בגבול הלשון, כך שאין לתת לצוואה מובן שאין לו עיגון מינימאלי בלשונה, ורק אם הלשון אינה ברורה ומשתמעת לשתי פנים יש הצדקה לפנוט לניטבות; ומנגד, פרשנות במובן הרחב, המאפשרת להגישים – במצבים מיוחדים – את אומד דעת המצווה אף מעבר למה שלשון הצוואה יכולה לשאת. כבוד השופט ברק הציג בעניין **טלמצ'יו ארבעה "מצבים מיוחדים"** בהם תהיה לאורה הצדקה לנוקט בפרשנות במובן הרחב ולהתחקות אחר אומד דעת המצווה מעבר לשון הצוואה. אס כי הוסיף וציין כי אין מדובר בראשימה סגורה וייתכו ממצבים נוספים. "מצבים המיוחדים", לעמדת כבוד השופט ברק בעניין **טלמצ'יו**, תהיה הצדקה לצאת מלשון הצוואה ולפנוט אל הניסיות החיצונית, תוך מתן מובן לצוואה אף אם אין למובן הקשר מילולי עם לשון הצוואה. עוד קבע כבוד השופט ברק כי לצורך הכרעה בשאלת מהו אומד דעתו של המצווה אין להגביל את בית המשפט מראש רק לשון הצוואה, וכי במרבית המקרים יוכל בית המשפט לדעת אם מדובר באחד "המצבים המיוחדים" בהם יש הצדקה לפרשנות במובן הרחב, רק אם יבחן מראש גם את לשון הצוואה וגם את הניסיות החיצונית [ראו: **ענין טלמצ'יו; ענין אMASTER**].

31. בפסק דין מאוחרים יותר של בית המשפט העליון הובעה הסתייגות מגישת כבוד השופט ברק בעניין **טלמצ'יו** [ראו: **ענין אMASTER**; בע"מ 11/8300 פלוני נ' פלוני (פורסם בנוב, 2012.08.02)]. וראו דברי כבוד השופט דנציגר בענין **אMASTER**: "לשיטתי, אין מקום לשנות מהגישה הפרשנית הברורה והעקביות שהתקבלה והשתרשה בפסקת בית משפט זה במרוצת השנים בוגע לפרשנות צוואות, ושפסק דין של השופט מצא בעניין שרש מסכמת באופן מדויק. משכך, בדומה לשופט הנדל בענין פלוני, אני מבקש להביע את הסתייגותי מגישתו הפרשנית של הנשיא ברק בענין **טלמצ'יו**, ועל אחת כמה וכמה מגישתו הפרשנית הרחבה יותר שהוזגה על ידו בספרו פרשנות הצוואה. לא לモותר לשוב ולהזכיר בנקזה זו כי גישתו הפרשנית של הנשיא ברק בענין **טלמצ'יו** נותרה בגדר דעת יחיד וכי לא מדובר בהלכה מחייבת, וזאת בשיט לב לכך שני שופטי ההרכב הנוספים באותו עניין לא הביעו עמדה (לחיזב או לשיללה) באשר לגישה זו והצטרפו ל/goto אליה הגיע הנשיא ברק אך ורק על יסוד אחד מנימוקיו (הnymok שהתבסס על עיקרונו התחליף). משכך, ההלכה שהשתרשה בפסקת בית משפט זה במרוצת השנים, וסתומה בענין ראש, הייתה ונותרה ההלכה במחייבות באשר לפרשנות צוואות, ועל פיה יש לנווג גם **כיום**" [שם, פיסקה 33 לפסק דין של כבוד השופט דנציגר].

עם זאת, שני שופטי ההרכב הנוספים בענין **אMASTER**, שהצטרפו אל תוצאות פסק דין של כבוד השופט דנציגר, לא הטריפו אל דבריו בוגע לדרכי פרשנות צוואות:

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 פלוני נ' פלוני

1 כבוד השופט סולברג השair עניין זה "לעת מצוא" וציין: **תהליך 'אבולוציוני'** מתרחש בשדה
2 פרשנות הצוואה, לפי טיבו הוא אורך זמן, וזה גודלו. צמיחה הדרגתית, עקב מצד אגדול,
3 בכוון זהיר, עדיפה על התקדמות מואצת, במיוחד כאשר בבחן חיי המעשה אין נפקה מינה
4 רבה בין גישה אחת לרעותה הטובה ממנה במשור העיוני. לא נתבקשו בגדרי ערעור זה לעין
5 בהלכת תלמידיו, ולא נשמעו טיעונים לגבייה. דומני כי מוטב שלא לדקך עתה ולהבחין בין
6 הלכת שרש לבין הלכת תלמידיו וחוזר חיללה, על מעלותיהם ומגרעותיהם...". [פסקה 8 לפסק
7 דין של כבוד השופט סולברג ב-**עניין אMASTER**].

8 לעומתו, ציין כבוד השופט פוגלמן כי להש��תו, ההלכה המנחה בעניין פרשנות צוואה היא זו
9 נקבעה ב-**עניין תלמידיו** וזה נותרה על מכונה ועומדת בעינה. לדבריו, ככל שבמקרה מתאים
10 יתעורר הצורך לבחון אפשרות לסתות ממנה, אין מניעה כי בית המשפט ישוב ויידרש לעניין ככל
11 שהדבר יימצא לנכון. אולם, לדעתו, המקרה שנדון ב-**עניין אMASTER** אינו מקרה מתאים לכך.

12 32. יודגש – על דעת כולם, בבוא בית המשפט לפרש צוואה – עליו להתחקות אחר כוונת
13 המצווה בעת עשיית הצוואה, והמחלוקת היא בשאלת כיצד ניתן לעמוד על אומד דעת המצווה
14 בצורה מיטבית [ראו: תיע (תל אביב-יפו) 51618-07-15 פלוני נ' אלמוניים (פורסם בנבו,
15 17.01.2016); Tam''sh (ראשון לציון) 19-04-43712 ס.ק נ' ת.א (פורסם בנבו, 20.04.2021)].

16 יובהר, כי אף לגישת כבוד השופט דנציגר **עניין אMASTER**, הנקוט בגישה הממצמת – אין
17 להסתפק רק בלשון גרידא, אלא להידרש גם להקשר הטקסטואלי: "הגם שמקובל עלי עקרונית
18 כי בנסיבות פרשנותה "הפנימית" של הצוואה (פרשנות "מתוך הצוואה") אין להסתפק רק
19 בבחינה של לשון ההוראה הספציפית שבמחלוקת אלא יש להידרש גם להקשר הטקסטואלי –
20 דהיינו יש לקרוא את מכלול ההוראות בצוואה ולבחון את ההוראה הספציפית שבמחלוקת על
21 רק יתר הוראות הצוואה, תוך מתן משקל לדמיון או לשוני הלשוניים והמבנהים שקיים
22 בינהן...". [ראו: סעיף 42 לפסק הדין].

23 33. בוחני את המחלוקת שבין הצדדים אבהיר כי בין אם נפנה לגישה הדו שלבית ובין אם נפנה
24 לגישה החד שלבית – הרי שהמסקנה אליה הגעתי אחת היא וכי אומד דעתו של המנוח היה
25 להעניק לבנו, הנתבע, את כל רכשו וכי בקשו כי יחולק עם אחיו את כל הנכסים שווה
26 בשווה הינה בגדיר בקשה ולא ציווי.

27
28
29
30
31
32
33
34
35
36

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 פלוניגט נ' פלוני

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 פלונית נ' פלוני

35. עניינו הראות כי ישנו סמן נים בלשון הצוואה, אשר תומכים בטענות התביעה בדבר חיובו של הנבע להעניק לה שליש מהיעזבון.

א. ראשית, המנות בשונה מצוואתו הקודמת מיום 22.6.2009 אשר נ采纳ה בפני נוטריוון, בחר לעורך צוואה בפני רשות [בית הדין הרבני] ואף העיד כי ערך את הצוואה בעורת תלמיד חכם.

ב. שנית, אך המנוח, הצהיר בתצהיריו כי בשיחה שלו עם המנוח ביום 19.12.2020 ציין בפניו המנוח כי: "אני רוצה לעדכן אתכם כי אני כתבתני צוואה ולא קיפחתני אף אחד". כן הוסיף והצהיר אך המנוח בתצהיריו, כי: "הואיל ואני מכיר את אחיו המנוח, אין לי ספק כי לא התכוון לקפח אף אחד וכי רצאה שעוזבונו יחולק בין שלושת ילדיו, אך ניסח את הצוואה ב כדי שתתאימים גם להלכה" [ראו: סעיפים 4 ו-6 לתצהיר אך המנוח שצורף בסופו כי לכתב התביעה המתוקן].

גם בחקירהנו שלפנוי חזר אח המנוח על כך שהמנוח אמר לו שכותב צוואה ולא קיפח אף אחד [ראו: עמוד 8 לפירוטוקול, שורות 18-27].

ב. בחקירתו לא ידע הנتابע להסביר מדוע לשיטתו הودרה מهزואה גם האחות י' ולא רק התובעת: "אני לא יודע **להסביר**, לא יודע **להסביר**" [עמ' 64 לפרטוקול, שורות 12-11], וגם כנשאלו ע"י בית המשפט איך מסתדרת גרטסו בדבר הקשר של התובעת עם המנוח, עם כך שהתובעת והאחות י' באוטו מישור, השיב הנتابע: "אין לי תשובה, אני לא יודע... אני לא יודע. אם היה ממשו... אני יודעת שי' אמרה... שהיא אמרה לאבא" "אבא כתוב צוואה, תסתדר מה מז'" למראות שהייתה צוואה, אני לא יודע... זה היה סיפרה אח' ב', אני לא יודע" [עמ' 65 לפרטוקול, שורות 21-26].

"ת: הוא לא היה צריך לעשות שום צוואה, היה את הצוואות שלו שלישי, שלישי. למה הוא שינה? למה הוא קם? ולמה הוא עשה את זה? היה פגעה בו (מצברים ייחד). הוא נפגע מארון.

ש: ממי?

ת: הנטוניים מדברים בעד עצם.

ש: ממי?

ת: ממשפחת ט'.

ש: משפחת ט'. אז למה את י' לשיטח הוא מוציא?

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 פלונית נ' פלוני

ת: אין לי מושג.

ש: אין לך מושג?

ת: אולי הואensus עליה שהוא את הנושא של הצעואה, אין לי מושג. הוא
לא אמר לי"

[עמוד 85 לפורוטוקול, שורות 10-1, ההדגשות אינן במקור, שכ"א].

ברם, חרב תשובהו שלעיל בחקירהנו, הרי שבכלכליו טعن הנتابע כי: "... הדעת נותנת
שאדם אינו מעוניין להזכיר אותו אדם עם מפח נפש ואף שנאה כלפי אחר או ריבות ימיין,
לא כל שכן כאשר מדובר בילדיו. בשל כך, נראה כי הסיבה לכך שהמנוח בחר להעמיד את
החותם י' לצד התובעת, באותו המועד, וזאת על מנת "רכך" את הפגיעה ברגשות
התובעת, בכך שהיא לא תיוותר עם מפח נפש עצום ועם שנאה רבה כלפי אביה, המנות,
בשל כך שהיא הוריש לשני אחיה, הנتابע והחותם י', ורק אותה, את התובעת, הוא בחר
 לנשל מהירושה. בכך שהוא אומרת כי זו הסיבה שבגינה המנוח בחר לקבוע, בצוותו
האחרונה הניל', כי הוא מורייש אך ורק לבנו, הנتابע, את עזבונו, וכי הוא מבקש מהנتابע
לקבוע האם ליתן דבר מה למי מאחיותו, וזאת לפי שיקול דעתו הבלעדי של הנتابע" [ראו:
סעיף 31 לסייעי הנتابע].

מעבר לשוני בין הגרסאות, יובהר כי עצם טענת הנتابע בדבר רצון המנוח לנשל את התובעת,
איינה מתיישבת עם בקשת המנוח לחלק לאחיוות "שווייה בשווה". שהרי, אם כשייטת הנتابע,
רצונו של המנוח הוא בנישול התובעת, מדוע שיבקש מהנتابע ליתן לה מרצונו הטוב, ועוד
בחילוק השווה לאחות הנוספת.

וזאת ועוד. בניגוד לטענת הנتابע שלעיל, מנוסחת הצעואה עולה כי המנוח בקש מהנتابע לחלק
לבנותיו שווה בשווה ולא בקש מהנتابע לקבע למי מאחיותו ליתן דבר מה.

עוד אחדין בהקשר זה, כי אכן כתענת התובעת, טענת הנتابע בדבר הסיבה לנישול האחות
הנוספת, תמורה, שכן מדובר שהאחות הנוספת "תשלים" בגין מעשי התובעת, ומה יויעיל
לייצור תחושה קשה אצל שתיהן. כך גם, לא ברור מדוע בחר המנוח לנשל את האחות
הנוספת דווקא ולא למשל את הנتابע.

על אחת כמה וכמה, כאשר המנוח בקש בצוותו כי ישורור שלום אמת בין כל ילדיו
ואצאצאים.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 פלונית נ' פלוני

1
2 37. אולם אף לאחר כל אלו, נחה דעתך כי התובעת לא עמדה בנטל ההוכחה והראיה המוטלים עליה,
3 ע"פazon ההסתברויות על מנת שתתקבל תביעה.

4
5 38. זאת, לאור כך ש מרבית האינדיקציות שלפני מצביות על כך שיש לקבל את גרסת הנאשם לפיה
6 המנוח מסר לו את כל רכושו וכי הוראות הצואה וכן הצהרתו של המנוח בפני בית הדין הרבני
7 ביום 22.1.20, הין בוגדר בקשה בלבד, כך שהדבר מסור לשיקול דעתו הבלעדי של הנאשם.

8
9 ולדברים בהרחבה:

לשון הצוואה:

10
11 39. כמו בא לעיל, בפתחו של סעיף ה. לצוואה, לאחר שהמנוח מבקש מהנתבע, מוסיף ונוקט המנוח
12 במילים "**שמרצנו הטוב יתן**" תוך שימושים אלו מודגשת בczואה.

13 דהיינו, המנוח לא הסתפק בציון בקשתו כי יתן לבנות שווה בשווה בנסיבות, אלא בחר להציג
14 מעשה כי מדובר בנטינה מרצנו הטוב בלבד של הנאשם [וזאת כאמור בסוף לכך שבקשת
15 מהנתבע].

16 לדידי, לעובדה זו יש ליתן משקל **麥布יע**, שכן ברוי, כי לא ניתן לפרש את המילים "מרצנו הטוב"
17 [שאף הודגשו ע"י המנוח] כציווי או חובה המוטלים על הנאשם, אלא יש בהן כדי ללמד על שיקול
18 הדעת שהעניק המנוח לבנו הנאשם.

19 קרי - במילים אלו – "**שמרצנו הטוב יתן**" יש כדי ללמד כי לשון הבקשה ברישא סעיף ה'
20 לצוואה הינה בקשה בלבד ואין לפרשה כציווי.

21 בהמשך סעיף ה. לצוואה, אמנס כמו בא לעיל, מתיחס המנוח למצב בו אם אחד מבני המשפחה
22 יצא שטר או ציק שהמנוח הוא הנאשם חתום عليهم, יקווז האמור מחלוקת בנסיבות. עם זאת,
23 מתיחס המנוח לבני המשפחה ולא מצין יורשים או זוכים.

24 40. בסעיף ו' לצוואה מציע המנוח לא למכור את החנות הנטענת אלא להשכיר ולהלוק. ברם, לשון
25 הנוסח הינה "**אני מציע**". לא מצאת כי ניתן לפרש זאת כציווי או חובה המוטלים על הנאשם,
26 מה גם שלאחר מילים אלו מפרט המנוח כי ביחס לנכסים יעשה כרצנו [בהתיעצות עם xxx].

27
28
29
30
31
32
33
34

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 פלונית נ' פלוני

1 41. איני סבורה כי ניתן לפרש את המילים "**תעשה רצונך**" כציווי או כחובה. אי לכך גם מילים
2 42. אלו משלכות באופן ישיר על מלאותיו של המנוח "**אני מבקש**" בסעיף ה' לצוואה, כך שמדובר
3 43. בבקשתו בלבד המנוח ולא בצוויו או בחובה המוטלת על הנتابע.
4 44. לxicoms של דברים בכל הנוגע לשון הצוואה- אDIGISH, כי שוכנעתי, כי לאור המילים בצוואה
5 45. לפיהן נותן המנוח את כל רכשו לבנו וכן לאור כך שנקט במילים: "**אני מבקש**" ולא "**אני**
6 46. מצווה" וכן לאור המילים המפורשות בצוואה שהין "**参谋נו הטוב יתן**" וכן "**אני**
7 47. מציע" וב"**שאר הנכסים תעשה רצונך**" – כי מדובר בשפה בלבד ואין לפרש את
8 48. המילים- "**אני מבקש**" בסעיף ה' לצוואה כ- "**אני מצווה**".
9 49. כפועל יוצא, לא חל ציווי או חובה על הנتابע לחלק את הנכסים שווה בשווה בין ילדי המנוח
10 50. והדבר נתון לרצונו הטוב ולשיוקול דעתו של הנتابע.

מעמד הדיון :

1 51. גם נסיבות וראיות חייזניות לשון הצוואה, מובילות למסקנה דומה. כך למשל, המנוח חזר על
2 52. לשון הבקשה גם בדיון מיום 20.1.22 בפני בית הדין הרבני.
3 53. באותו מעמד, מצהיר המנוח כי הוא נותן את הכל במתנה לבן ומבקש כי יחלק את כל הנכסים
4 54. שווה בשווה עם שתי אחיו.
5 55. אולם יתרה מזאת, לאחר פירוט הבקשה, מוסיף המנוח ומזהיר כי "**אני סומך עליו**" [שורה 3
6 56. לפרוטוקול].
7 57. לשיטתי, המילים "**אני סומך עליו**" מהוות אף הן שיקול מכרייע ומעידות על כך שהדבר נותר
8 58. לשיקול דעתו של הבן. לו לא כן, היה משתמש המנוח בפירוט בקשה בקשה ולא מציין כי הוא סומך על
9 59. הבן.
10 60. הוספת המילים הללו מוכיחה, בדומה למילים "**רצונו הטוב**" המופיעות בצוואה, כי אין מדובר
11 61. בצווי או חובה, אלא כפי שנאמר לעיל, בבקשתו בלבד המסורה לרצונו של הבן.
12 62. על אחת כמה וכמה כאשר לא אמר המנוח- **אני סומך עליו** לגבי אופן החלוקה, אלא סומך עליו
13 63.ותו לא, ללא סייג או הסתייגות.
14

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 פלונית נ' פלוני

1
2 **נסיבות נוספות:**
3
4 44. המנוח ביקש לשנות את צוואתו מיום 22.6.2009 והוא אף ביטל אותה באופן מפורש במסגרת
5 הצוואה הנוכחית.

7 אין חולק כי בצוואה הקודמת שנערכה בפני נוטריוון, חולק עיזובנו של המנוח, באופן מפורש
8 לשולשת ילדיו בחקלים שווים ביניהם.

10 העובדה כי המנוח טרח לעשות צוואה חדשה מעידה על כך שהוא ביקש לעשות משהו שונה ולא
11 לחזור על אותה חלוקה ובכך יש כדי למד על רצונו בשינויו אופיו החולוקה.

45. כמוoba לעיל, את המנוח אמנים הבהיר והuid לפנוי כי המנוח אמר לו שכותב צוואה ולא קיפח אף
13 אחר. עם זאת, בחקירתו ציין לראשונה כי המנוח הוסיף ואמר גם כי: "... **ואתם עוד תופתעו** שזו
14 **הייתה בקשתיי**" [עמ' 8, שורות 18-27; עמוד 14, שורות 17-18].
15

הנה כי כן, ככל שהמנוח חילק את עיזובנו באופן שווה בין 3 לידיו ולא שינוי מצוואתו הקודמת, מודיע שיזופחו ממצוותו

עדות זאת מחזקת את המסקנה כי המנוח ביקש לשנות מצוואתו הקודמת ולא לחזור על אותן
בראות.

46. בהקשר זה יצוין כי בסיכון התייחסה התובעת לסיבה לשיטתה, לשינוי צוואתו הקודמת של המנוח, וטענה כי בשנים האחרונות לחיו התחזק המנוח מבחינה דתית וביקש לעורך נוסח צוואה התואמת את ההלכה, אך מאידך להימנע מנישול הבנות, תוך מתן הוראות הקובעות חלוקה שווה. לדברי התובעת, המנוח רצה לחמוך מסתרה בין רצונו שעזבונו יחולק בין ילדיו חלקים שוויים לבין ההלכה, ובניסיוח זה עשה למעשה "דרך עוקפת".

31 כשנשאלה בחקירתה לגבי ההבדל בין הכוונות השיבה: "מההבנה שלי אבא שלו רצה אותן
32 דברים הוא בחר לפנות לאנשים שונים, פעט לביהם"ש ובפעם השנייה הוא פנה לבית הדין.
33 בפעם הראשונה הוא כתב שהוא ביחיד... ממש מחלוקת שווה בשווה ואח"כ הוא שינה בשוטט כי
34 באמצעותו הוא יותר למד יותר זה והוא... אולי הוא רצה לעשות לפי ההלכה שמורישה לבן" [עמוד
35 27 לפרקtocול, שורות 5-7].

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 פלונית נ' פלוני

1 כנסאלה, מדוע לשיטתה אביה נדרש לצוואה חדשה, השיבה: "לא יודעת, אין לי מושג רק
2 שאלוי הוא התחזק ולבן כמו שאמרתי קודם... כמו שהוא נתן לו זה בית דין והוא לא נתן את זה
3 עוד פעם בבייהם"ש" [עמוד 27 לפרוטוקול, שורות 16-18].

4. עדות התובעת הניל כי "אולי הוא התחזק" [ההדגשה אינה במקור] אין די כדי לעמוד בנטול
5 הוכחה והראיה והלכה למעשה, מדובר בספקולציה בלבד.

6 זאת ועוד - כנסאלה התובעת מדוע בכתב טענותיה לא נكتب כי אביה התחזק בשנים
7 האחרונות ונהייה דתני יותר, השיבה התובעת עצמה כי המנוח לא נהיה חרדי יותר אלא
8 לדבריה: "לא נהיה יותר חרדי... הוא לא נהיה יותר חרדי, הוא התחיל יותר להקפיד ללבת ל...
9 הוא הולך לאxxx, הקפיד על חברותא, היהת רואה אותן בקיוסק שהוא עומד והוא לומד, היה לו
10 גמרה שמה והכל זה מה שאני אמרתי" [עמוד 39 לפרוטוקול, שורות 15-17].

11 לעומת זאת המנוח העיד לפניי כי: "אין ספק שצ' אחי היה בהתחלה היה "לייט" רק בזמן...
12 במשך האלפיים האחרונות אפשר להגיד, ב-5 שנים האחרונות הוא התחזק עד כדי כך, גם
13 כשהוא היה חולה הוא היה הולך לאxxx, הבית שלו, לבית הכנסתxxx שלמעשה שמה הוא
14 פרח וגדל עם כל החברים שלו מהישיבה והוא עושים שיעור. איך ש... אפילו שהוא סבל
15 מהרגליים והוא סבל מכל מיני, כל המחלות שהיו לו הוא היה הולך, הוא התחזק מאוד כז'
16 [עמוד 10 לפרוטוקול, שורות 27-33].

17 אך, כנסאל אם יודע למה הצוואה שונתה, השיב אח המנוח: "... יש הבדל גדול. בן אדם סתום
18 לא יכול לעשות דבר כזה, אני לא פסיכולוג, אני לא מתימר להיות אבל... אין זה ש... סיבה
19 שזה לא היה תחת כדי לחץ, לפי דעתך. כי הוא היה תלוי למורי בפלוני..." [עמוד 10
20 לפרוטוקול, שורה 34 עד עמוד 11, שורה 5].

21 דהיינו, אח המנוח כלל לא קשור בין התחזקותו הדתית הנטענת של המנוח לשינוי בין הצוואות.

22 לא זו בלבד, בסעיף 6 לתחבירו הצהיר אח המנוח, כmobא לעיל, כי: "הואיל ואני מכיר את אחי
23 המנוח, אין לי ספק כי לא התכוון לקפת אף אחד וכי רצה שעזבונו יחולק בין שלושת ילדיו, אך
24 ניסח את הצוואה בצד שתתאים גם להלכה" [ההדגשה אינה במקור, שכ"א].

25 אולם כנסאל על הצהרתו שלעיל, השיב אח המנוח:

26 ת: אני לא הוצאתי חצי מילה לגבי סיום המשפט שאתה אמרת.

27 ש: מה לא הוצאה?

28 ת: ההלכה זהה לא ذובר בכלל?

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 פלונית נ' פלוני

ש: תתאים להלכה... את המשפט הזה למחוק?
ת: כן, אני לא דיברתי איתו לא על הלכה ולא...
ש: אתה גם לא בקיא בהלכה כדי להגיד צוואה לפי ההלכה, צוואה היא לא לפוי...
ת: לא, בדיקך בגלל זה אני אומר לך..."

10 [עמוד 14 לפרטוקול, שורות 1-32, הגדשות אין במקור, שכ"א]
11
12 כشنשאלה בהמשך, האם חושב כי לנตอน לפיו אחוי התחזק יש רלוונטיות לדין ולמה, השיב אה
13 המנווכ: "לא אין לי מושג... מאיפה אני יודע. אחוי התחזק, מה?... זה עניין שלו פרטי, זה לא
14 עניין שלי". [עמוד 15 לפרטוקול, שורות 24-27].

48. הנה כי כן, העדויות מטעם הtoberת מלאות סתיירות בין הגרסאות השונות שנותן אותו עד וכן
49. וחזרה של העדים מגירסאות קודומות.

כפי שעולה מהפירוש לעיל התובעת חורה בה מטענתה כי המנוח הפך להיות יותר חרדי אלא טענה כי הוא בסה"כ הקפיד יותר על חברותא ולימוד גמרא ואף אחיו של המנוח חזר בו מוצצחים כי הצעואה נוסחה כך שתתאים להלכה.

49. בנסיבות אלו, אין בעדיות שלפני או בראשות אחריות כל הוכחה מספקת ע"פ AMAZON
הסתברויות, כי המנוח התחזק בדתו וכי **עקב לכך** ביקש לעורץ צוואה אשר תואמת להלכה.

27 הלהה למעשה הוכחה בפני המנוח רצה למצוות ולהוריש שלושת ידיו בחלקים שווים
28 בינויהם, אולם סבר כי איןנו יכול לעשות כן עקב ציווי ההלכה ועל כן ערך את הכוונה בנוסחה זהה.

כמו כן לא שוכנעת כי הוסבר למנוח או כי המנוח סבר כי יש לעורוך את הצוואה בלשון בקשה
אך למעשה מדובר במצוין לבן, או כי רצתה לנקוט במיללים של בקשה, בעוד מדובר במצוין.

50. להשלמת התמונה אצין כי הנتابע הפנה לכך שאכן לפי ההלכה בנות אין יורשות את אביהן, אולם ניתן לעקוף זאת בדרך של מתנה בחיים, כפי שעולה שעשה המנוח בצוואתו בה קבוע: "כל מה שאני נותן לזכה עפ"י שטר זה, הנני נותן במתנה גמורה ושלםה, מהיום ולשעה אחת קודם פטירתי..." וכן: "יחול הקניין מהיום ולשעה אחת קודם פטירתי". כמובן, לדברי הנتابע, מדובר

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 פלונית נ' פלוני

1 במתנה בחים הניתנת בכפוף לממות ושעה אחת קודם המות ולמפרע, ובמצב דברים כזה, אין
2 כל מנעה מלהוריש גם לבנות יחד עם הנtabע.

3 4 התובעת לא סתרה את האמור או הוכחה לפני אחרת.

5 6 הלכה למעשה, גירושה המשתמעת של התובעת - כי אף שלפי דיני ההלכה, יכול היה המנוח
7 ליתן ישרות גם לבנותיו, שעה לפני מותו, רצה המנוח לתת רק לבן תוק ציווי לבן כי יחלק
8 לבנות- לא הוכחה בפני.

9 10 שכן אם כך הדבר, יכול היה המנוח להעניק שלישי מרכושו באופן ישיר, אך הוא בחר שלא לעשות
11 כן.

12 13 לשיטתי, הנسبות מתוישבות יותר עם המסקנה כי המנוח בחר לעורך צוואה שונה ואחרת
14 מקודמתה.

15 16 גם אם נאמר שהמנוח ערך את הצוואה הנוכחית בנוסח בו אושרה, מטעמי ذات, יש להעניק
17 משמעות לכך שבחר ליתן הכל לבנו, שעה שלא הייתה מנעה מבחינת דיני ההלכה, כי יתן מרכושו
18 אף לבנותיו, שעה שלפני מותו.

19 20 באופן דומה, יש לראות את הדברים כפחות - המנגנון בו בחר המנוח הינו לשון של בקשה,
21 אשר אינה כוללת ציווי לבן, אלא המנוח מבקש ממנו כי יתן מרצוונו הטוב.

22 23 53. בהקשר זה יש להביא גם את החלטת בית הדין הרבני מיום 07.04.2021 לפיה התובעת אינה
24 מوطבה יורשת [כלשון בית הדין] בצוואה וכן את החלטתו מיום 08.04.2021, במסגרת ניתנת צו
25 לקיום צוואת המנוח, ובין היתר הובא בה, כי: "...**עיר כי התנדבות אחות היורש אינה לגוף**
26 **הצוואה, אלא רק מבקשת להבטיח קבלת חלק מסך היירושה מסוום שאביה רשם שאחיה ייתן**
27 **לה מרצוונו הטוב חלק בעזיבונו; וכן בכך כדי לעמוד את ההליך, כאמור בהחלטות קודמות, שהרי**
28 **בפועל, אביה לא הוריש לה חלק, ורק ביקש מהבן (אחיה, היורש בצוואה) לתת לה חילק**
29 **מרצונו הטוב, והבן יפעיל את רצונו באשר לכך, כפי בקשה אביהם בצוואתו..."** [ראו נספח 5
30 לכטב ההגנה].

31 32 אף שהדין אשר נתן את ההחלטה הניל אינו הדין אשר בפניהם הצוואה, עדיין יש ליתן
33 משמעות רבה לתוכן ההחלטה. שכן בית דין אמון על ערכית צוואות ופרשנות צוואות כגון דא
34 [על אחית כמה וכמה כאשר נערכו, לשיטת התובעת, כדי להתאים הדברים לדיני ההלכה] ואף

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

28 ספטמבר 2023

תמ''ש 21-06-39417 פלונית נ' פלוני

1 אם נעשתה הזוואה מטעמים של התחזוקות בדת, הרי שגם בית הדין לא סבר כי מדובר במצווי
2 לבן אלא בבקשתו לתת מרצונו טוב.

3 4 עוד מצאתי לציין בהקשר זה כי בהחלטה מיום 04.01.2023 נדרשו הצדדים להגיש השלמה
5 סיכוןם ולהתייחס, בין היתר, לשאלת האם חלים סעיפים 28-29 לחוק הירושה, וככל שכן, מה
6 משמעות הדברים. לאחר עיון בהשלמה הסיכוןם נחה דעתך כי אין מדובר בסעיפים
7 הרלוונטיים לעניינו. ע"פ הזוואה דן, נתן המנוח את כל רכושו לבנו וכפי שפורט – בקש הימנו
8 [זאת ותו לא] כי מרצונו הטוב יתן לבנותיו.

9 10 הנה כי כן, שכלל כל המקובל לעיל – לרבות כך שלדיidi, למילים "מרצונו הטוב ייתן" [שהג']
11 הודגשו ע"י המנוח עצמו], "אני מציע", "ובשאר הנכסים תעשה כרצונך" ו"סומך עליו", יש
12 ליתן משקל מכריע וכן יתר הנסיבות עליהם עמדתי לעיל - מוביילני לכדי מסקנה כי התובעת, לא
13 הצליחה להרים את הנTEL המוטל לפתחה להוכיח לפניי את רכיבי תביעה, לפיה- על הנتابע
14 חלה חובה, מכוח הזוואה, להעביר לה שליש מעזבון המנוח.

15 16 לאור כך יש לדחות תביעה זו של התובעת לרבות כל יתר הסעדים המפורטים בה ואשר נגזרים
17 מהсуд העיקרי הנייל.

18 19 20 56. בנסיבות אלו, התביעה נדחתה בזאת.

21 על אף דמיון של התביעה לאור בקשו של המנוח כי הנتابע יחלק את עזבונו בחלוקת שווים בין
22 כל ילדיו וכי בין ילדיו ובני משפחותיהם ישורר שלום אמת כל ימי חייהם – איןני עושה צו להוצאות.

23 24 המזוכירות תשלח העתק מפסק הדין לצדים ותסגור הליך זה.
25 ניתן היום, י"ג תשרי תשפ"ד, 28 ספטמבר 2023, בהעדר הצדדים.

אורלי שמעלי-כתב, שופטת, סגנית הנשיאות

27
28
29